

MARY RENAULT

CENNET
ATEŐİ

BÜYÜK İSKENDER ÜÇLEMESİ 1

Çeviren
Çaęla TaŐkın

Perdikkas ona, ilahi itibarın kendisine ne vakit verilmesini dilediğini sorduğunda bunun, onlar kendilerini mutlu hissettiklerinde yapılmasını istediğini söyledi. Kralın son sözleri bunlar oldu.

Quintus Curtius

Çocuk, yılanın beline çöreklenmesiyle uyandı. Bir an korktu; yılan yüzünden tıknefes olmuş, kötü bir rüya görmüştü. Ama uyanır uyanmaz neyin ne olduğunu anladı ve iki elini birden kıvrımların içine soktu. Hayvan yer değiştirdi, sırtındaki boğumlar kümelenip gerildi, sonra inceldi. Baş, çocuğun omuzlarından boynuna doğru yukarı kayd; çocuk, kulağının dibinde hayvanın ufak ufak hareket eden dilini hissetti.

Çocuk odasının, üstünde çember yuvarlayan ve horoz dövüşü izleyen erkek çocuklarının resmedildiği eski usul kandili, sehpa usul usul yanıyordu. Çocuğun, içinde uykuya daldığı alacakaranlık geçip gitmişti; uzun pencereden sadece soğuk, keskin bir ay ışığı yansıyor, sarı mermer zemini mavi yansımalarla donatıyordu. Yılanı görmek için battaniyesini itti, onun doğru yılan olduğundan emin oldu. Annesi ona, desenli olanlara, sırtları örgülü kenar işlemlerini andıranlara hiç bulaşmaması gerektiğini söylemişti. Ama her şey yolundaydı, gri karınlı açık kahverengi bir yilandı bu, cilalanmış mine gibi pürüzsüzdü.

Neredeyse bir sene önce dördüne bastığında ona yaklaşık bir buçuk metre uzunluğunda bir erkek çocuğu yatağı verilmişti ama çocuğun düşme ihtimaline karşı, yatağın ayakları kısa yapılmıştı, bu yüzden yılanın fazla tırmanması gerekmemişti. Oda-

daki diğer herkes mışıl mışıl uyuyordu: kız kardeşi Kleopatra, Spartalı dadının yanında, beşiğinde; kendi dadısı Hellanike ise daha yakında, armut ağacından yontulmuş, daha iyi bir yatakta. Gecenin körü olmalıydı ama Salon'da hep birlikte şarkılar söyleyen adamların sesini hâlâ duyabiliyordu. Duyduğu ses yüksek ve ahenksizdi, şarkı sözlerinin sonları adamların ağızlarının içinde yuvarlanıyordu. Sebebini daha şimdiden biliyordu.

Yılan bir sırды, gecenin içinde yalnızca kendisine ait bir sır. O kadar yakınındaki Lanike bile onların sessiz selamlaşmalarının farkına varmamıştı. Her şeyden habersiz, horluyordu. Bir keresinde kadının çıkardığı sesi, bir duvar ustasının testeresine benzettiği için şamarı yemişti. Lanike alelade bir dadı değil, yaptıklarını çocuğun babasının oğlundan başkası için yapmayacağını çocuğa günde iki defa hatırlatan asilzade bir hanımefendiydi.

Horlamalar ve uzaktan duyulan şarkılar hep yalnızlığın sesleriydi. Kendisinden ve yilandan, bir de kapının önünden geçerken zırhının tokalarının şingirtısı duyulan nöbetçi askerden başka kimse uyanık değildi.

Çocuk yan dönüp yılanı okşadı; hayvanın cilalanmış gibi parlayan bedeninin kuvvetini, parmaklarının arasından çıplak tenninde kayıp gidişini hissetti. Yılan sanki dinlemek ister gibi, düz başını çocuğun tam kalbinin üstüne yerleştirmişti. Çocuk başta bir soğukluk hissetmiş, bu da ayılmasına yardımcı olmuştu. Şimdiyse yılan çocuğun sıcaklığını alıyor, uyuştukça uyuyuyordu. Yılan uyuyacaktı, sabaha kadar olduğu yerde kalabilirdi. Lanike, yılanı bulduğunda ne diyecekti acaba? Çocuk, yılan sarsılıp gitmesin diye kahkahasını bastırdı. Hayvanın, annesinin odasından bu kadar uzaklaştığına daha önce hiç şahit olmamıştı.

Annesi, yılanı aramaları için kadınlarını göndermiş mi diye kulak kabarttı. Yılanın adı Glaukos'tu. Ama çocuğun tek duyabildiği, Salon'da birbirlerine bağırان iki adam ve ardından, sesi hepsinden gür, haykırdı mı adamların ikisinin birden sesini bastıran babası oldu.

Yüzüne siper ettiği elini delip geçen kıpkırmızı kandil ışığı

ğında, banyodan sonra sarı bordürlü beyaz pamuk bornozunu giyinmiş, saçları bornozun üstüne dökülmüş hâlde, usulca “Glaukos-s!” diye seslenirken veya ufak kemik flütüyle yılan müziği çalarken hayal etti annesini. Kadınlar her yere, taraklarını ve boyalarını koydukları sehpaaların arasına, Çin tarçını kokan bronz tokalı giysi sandıklarının içine bakacaklardı – kayıp bir küpeyi böyle aradıklarını görmüştü çocuk. Kadınlar ürkecek ve sakarlık edecekler, annesi sinirlenecekti. Salon’dan gelen sesi bir kez daha duyunca babasının Glaukos’tan hoşlanmadığını hatırladı ve hayvanın kaybolduğuna memnun olacağını düşündü.

İşte o zaman yılanı annesine bizzat kendisi geri götürmeye karar verdi.

Bunun halledilmesi gerekiyordu. Çocuk sarı zemine vuran mavi ay ışığında dikilmiş, gövdesine dolanan yılanı kollarıyla destekliyordu. Giyinerek hayvanı rahatsız etmemesi gerekirdi ama taburenin üstündeki pelerinini aldı ve hayvan üşümesin diye hem kendisini hem yılanı sarmaladı.

Düşünmek için duraksadı. İki askeri geçmesi gerekiyordu. İkisi de dost askerler olsalar bile bu saatte onu mutlaka durdururlardı. Dışarıdaki askeri dinledi. Geçit bir yerde kıvrılıyordu, hemen köşeyi dönünce de kasa dairesi vardı. Nöbetçi asker iki kapıyı da gözetliyordu.

Ayak sesleri uzaklaşmaya başlamıştı. Kapının mandalını indirdi ve nasıl bir yol izleyeceğini tasarlamak için başını dışarı uzattı. Duvar çıkıntısında, yeşil mermerden bir kaidede bronz bir Apollon heykeli yükseliyordu. Çocuk, heykelin arkasına sıkışacak kadar küçüktü hâlâ. Nöbetçi asker öteki tarafa yöneldiğinde çocuk koştu. Gerisi kolaydı, ta ki kraliyet yatak odasına çıkan merdivenin olduğu küçük avluya gelene dek.

Basamaklar ağaç ve kuş bezeli duvarların arasından yukarıya çıkıyorlardı. En üstte ufak bir sahanlık ve bir aslanın ağzından sarkan büyük halkalı, cilalı bir kapı vardı. Mermer basamaklar henüz pek aşınmamışlardı. Kral Arkhelaos döneminden önce, Pellâdaki lagünde küçük bir liman kasabasından başka bir şey

yoktu. Şimdiyse tapınakları ve kocaman evleriyle bir şehir olmuştı Pella; Arkhelaos hafif eğimli bir arazide meşhur sarayını, tüm Yunanistan'ı¹ büyüleyen o sarayı inşa ettirmişti. En ufak bir değişiklik yapılamayacak kadar nam salmıştı; her şey elli yıllık moda göre muhteşemdi. Zeuksis², duvarları boyamaya yıllarını vermişti.

Merdivenlerin dibinde ikinci nöbetçi, bir kraliyet muhafızı duruyordu. Bu gece Agis nöbetçiydi. Mızrağına dayanmış, rahatça dikiliyordu. Geçidin karanlık tarafından kaçamak bakışlar atan çocuk, geri çekilip izlemeye ve beklemeye başladı.

Kraliyet topraklarının sahiplerinden bir lordun oğlu olan Agis, yirmilerindeydi. Krala göz kulak olmak için tören zırhını kuşanmıştı. Miğferinin kırmızı beyaz at kılından bir sorgucu vardı ve yanaklarının mafsallı kanatlarına aslanlar işlenmişti. Kalkanına, yürüyüş pozisyonundaki bir erkek domuz zarafetle resmedilmişti. Kalkanı omzuna asmıştı Agis, kral sağ salim uyuyana kadar indirmeyecek, sonra da yanından ayırmayacaktı. Sağ elinde iki metrelik bir mızrak vardı.

Çocuk, Agis'e gözünü ilgiyle dikmiş bakıyor ve yılanın, pelesinin içinde usulca kıpırdadığını, kıvrıldığını hissediyordu. Bu genç adamı iyi tanırdı; naralar atarak Agis'in üstüne atlamak, kalkanını havaya kaldırmasını ve mızrağını kendisine doğrultmasını sağlamak, elini uzatsa uzun sorguca degecek kadar omzuna çıkmak isterdi. Ama Agis görev başındaydı. Muhtemelen kapıyı tıklatıp Glaukos'u bir hizmetçiye verecek ve kendisine de Lanike ve yatağının yolu görünecekti. Daha önce de –hiç bu kadar geç saatte olmasa da– odaya girmeye çalışmış, her seferinde kraldan başka kimsenin odaya giremeyeceği yanıtını almıştı.

1 Bugün bilinen anlamıyla "Yunanistan", modern bir ulus devlet olarak 1830 yılında kuruldu. Antik dönemde ise Yunan toprakları için "Hellas" kelimesi kullanılırdı. Orijinal metinde yazar, antik dönemdeki bu topraklar için "Yunanistan" ismini tercih ettiğinden çeviride de aynı kelimeye sadık kalınmıştır. –*yh*

2 Antik Çağ'ın en meşhur ressamlarından. Özellikle natürmortlarıyla ünlenmiştir. –*çn*

Geçidin zemini, siyah beyaz damalı çakıl taşından yapılmış mozaikti. Çocuğun ayakları dikilmekten acıyordu, gecenin serinliği de bastırmişti. Agis merdivenleri, yalnızca merdivenleri gözetlemek için konuşlandırılmıştı. Öteki nöbetçinin durumu farklıydı.

Çocuk bir anlığına, sindiği yerden çıkmayı, Agis’le konuşmayı ve geri dönmeyi düşündü. Ama göğsünde sürünen yılan ona, annesini görmek için yola çıktığını hatırlattı. Bu yüzden de tam olarak bunu yapacaktı.

Zihnini yapmak istediği şeyle meşgul etmeyi sürdürdüğünde insanın karşısına mutlaka bir fırsat çıkıyordu. Hem Glaukos da efsunluydu. Çocuk, yılanın incecik boynunu okşayıp içinden, “Agathodaimon, Sabazeus-Zagreus, yollayın onu buradan, gelin, gelin,” dedi. Annesinin ağzından duyduğu bir büyüyü de sözlerine ekledi. Büyünün ne işe yaradığını bilmeseydi denemeye değerdi.

Agis merdivenlerden öteki yana, karşı taraftaki geçide yöneldi. Biraz ötede, oturan bir aslan heykeli vardı. Agis kalkanını ve mızrağını heykele dayayıp arkasına geçti. Buraların ölçütüne göre tamamen ayık olsa da görev başına geçmeden önce o kadar çok içmişti ki, bir sonraki nöbete kadar dayanamayacaktı. Muhafızların hepsi ihtiyaçlarını aslanın arkasında giderirlerdi. Köleler sabah olmadan orayı silip temizlerlerdi.

Agis yürümeye başladığı an, daha silahlarını bırakmadan önce, çocuk bunun ne anlama geldiğini anladı ve koşmaya başladı. Buz gibi, pürüzsüz merdivenleri hiç ses çıkarmadan, koşar adım çıktı. Yaşıtı çocuklarla birlikteyken onların o kadar kolay geçilmeleri veya yakalanmaları kendisini hep şaşkına çevirirdi. Bilerek çaba harcamıyorlardı herhâlde.

Aslanın arkasındaki Agis, görevini unutmamıştı. Bekçi köpeklerinden biri havlayınca başını hemen kaldırdı. Ama ses diğer taraftan gelmişti. Havlama duyulmaz olunca Agis üstünü başını düzeltti ve silahlarını aldı. Merdivende kimse yoktu.

Ağır kapıyı sessizce, güçbela kapatan çocuk, mandalı tuttur-

mak için uzandı. Mandal iyice cilalanmış ve yağlanmıştı, hiç ses çıkarmadan yuvasına oturttu onu çocuk. Bunu hallettikten sonra başını odanın içine çevirdi.

Parlak bronzdan uzun bir ayağın üstünde, etrafına altın yıldızlı asmalar dolanmış, altın yıldızlı geyik ayakları üstünde yükselen tek bir kandil yanıyordu. Oda sıcaktı, her tarafından gizli saklı bir canlılık yayılıyordu. Uçları işlemeli, mavi yünden ağır perdeler ve duvarlara resmedilmiş insanlar, hepsi bu canlılıkla oradan oraya hareket ediyorlardı, kandilin alevi de nefes alıp veriyordu âdeta. Askerlerin, ağır kapının bastırıldığı sesleri burada ancak bir mırıltı gibi duyuluyordu.

Banyo yağı, tütsü ve misk kokuları, bronz şömine sepetinden gelen reçineleşmiş çam külü kokusu, annesinin boyalarının, yağlarının ve Atina'dan getirilen küçük şişenin kokusu, büyü için yaktığı buruk bir şeyin kokusu, vücudunun ve saçının kokusu çocuğun etrafını sardı. Fildişi ve kaplumbağa kabuğu kakmalı, ayakları aslan pençesi işlemeli yatakta uyuyordu annesi. Saçı keten yastığa dağılmıştı. Çocuk, daha önce annesinin bu kadar derin uyuduğunu hiç görmemişti.

Bu kadar deliksiz uyuduğuna göre, Glaukos'un yokluğunu fark etmemişti sanki. Çocuk dokunulmamış gizli mallarının keyfini çıkarmak için duraksadı. Annesinin, zeytin ağacından yapılmış tuvalet masasının üstündeki kaplar ve şişeler temizlenmiş, ağızları kapatılmıştı. Altın varaklı bir *nympha*³, annesinin ay gibi parlayan gümüş aynasını tutuyordu. Safran rengi gecelik katlanıp bir taburenin üstüne koyulmuştu. Annesinin kadınlarının uyuduğu arka odadan belli belirsiz bir horlama sesi geliyordu. Çocuğun gözleri şöminenin yanındaki, altında yasaklı şeylerin bulunduğu, yerinden oynamış taşa kaydı. Çocuk kendi kendine büyü yapmayı denemek isterdi sık sık. Ama Glaukos kayıp gidebilirdi. Annesine yılanı hemen vermeliydi.

Usulca yanaştı; annesinin uykusunun görünmez muhafızı,

3 Genellikle güzel bir genç kız olarak tasvir edilen, doğada yaşayan tanrısal varlık. -çn

efendisiydi. Uçları kan kırmızısı, altın püsküllü, sansar derisinden örtü yavaşça havaya kalktı ve annesinin üstüne düştü. Kaşları, altındaki is grisi gözleri gösteren, pürüzsüz gözkapaklarının üstünde çatılmıştı. Kirpikleri koyu, su katılmış şarap rengi ağız sımsıkı kapalıydı. Burnu beyaz ve düzdü ve nefes alıp verdikçe belli belirsiz tıslıyordu. Yirmi bir yaşındaydı.

Örtü, kısa süre öncesine kadar Kleopatra'nın başını sık sık koyduğu göğsünden biraz aşağı kaymıştı. Kleopatra artık Spartalı dadının yanına gitmiş, çocuk da krallığına tekrar kavuşmuştu.

Kandil alevinin oradan oraya hareket eden çizgilerinde parlayan koyu kızıl, kalın telli bir tutam saç çocuğun önüne doğru düşmüştü. Kendi saçının bir kısmını öne çekip annesininkine bağladı; kabaca dövülmüş altın gibiydi saçları, parlak ve ağırdı; Lanike, şölen günlerinde saçı bukle tutmadığı için söylenir dururdu. Annesinin saçının yay gibi dalgaları vardı. Spartalı kadın, Kleopatra'nın saçının da öyle olacağını söylemişti ama kızın saçı şimdilik tüy gibiydi. Annesine kendisinin benzediğinden daha fazla benzerse ondan nefret edecekti çocuk. Ama belki de öldü, zaten çoğunlukla öldü bebekler.

Saçı gölgelerin içinde koyu ve farklı görünüyordu. Çocuk, başını çevirip iç duvardaki devasa resme baktı: Zeuksis'in, Arkhelaos için yaptığı Troya'nın yağmalanması betimlemesi. Figürler gerçeğe uygun boyutlarda resmedilmişlerdi. Tahta at arkada heyula gibi yükseliyordu; ön tarafta Yunanlar, Troyalılara kılıçlarını saphyor, mızraklarla üzerlerine atılıyor veya çığlıklar atan kadınları omuzlamış gidiyorlardı. Ön planda ise ihtiyar Priam ve çocuk Astyanaks, Troyalıların kanları içinde yatıyorlardı. Renkler işte böyleydi. Memnun olan çocuk başını çevirdi. Bu odada doğmuştu, resimde onun için yeni hiçbir şey yoktu.

Pelerininin altında Glaukos beline dolanmış kıpırdanıyordu, yuvasına dönmekten memnun olduğuna şüphe yoktu. Çocuk bir kez daha annesinin yüzüne baktı, sonra üstündeki yegâne giysiyi omuzlarından düşürdü, örtünün ucunu yavaşça kaldırdı ve hâlâ kendisine dolanmış hâldeki yılanla birlikte annesinin yanına süzülüyordu.

Annesinin kolları çocuğu sardı. Usulca mırıldanıp burnunu ve ağzını çocuğun saçlarına bastırdı, daha derin nefes alıp verir oldu. Çocuk, annesinin çenesinin altına başını indirdi, kadının yumuşacık göğüsleri çocuğu sarıp sarmaladı, çocuk çıplak teninin annesininkine baştan aşağı tutunduğunu hissedebiliyordu. Aralarında sıkışan yılan da güçbela kıvrılıp yana kaydı.

Çocuk, annesinin uyandığını hissetti; başını kaldırdığında, annesinin, içlerinde duman rengi halkalar olan gri gözleri açılmıştı. Annesi onu öptü, okşadı ve “Seni kim içeri aldı?” diye sordu.

Annesi henüz yarı uyurken ve çocuk mutlulukla ona sarılmış yataarken bu soruya hazırlanmıştı. Agis etrafa doğru düzgün göz kulak olmamıştı. Askerler bu yüzden cezalandırılırlardı. Bir muhafızın talim meydanında diğer muhafızlarca öldürüldüğünü penceresinden görmesinin üstünden yarım sene geçmişti. Aradan o kadar zaman geçtikten sonra muhafızın ne suç işlediğini unutmamıştı –öğrenmiş miydi ki– ama bağlı olduğu direk uzaklarda olduğu için ufak görünen bedeni, omuzları hizasında havada asılı tuttıkları mızrakları ile dikilen askerleri, arkasından tek bir çığlığın geldiği tiz ve net komutu ve sonra, askerlerin hepsi adamın bedenine saplanan mızrakları çekip çıkarmak için bir araya toplandıklarında güçsüzce yana düşen başı ve kan gölünü hatırlıyordu.

“Adama, beni istediğini söyledim.” İsim söylemeye gerek yoktu. Konuşmaktan hoşlanan bir çocuğa göre dilini tutmayı erken öğrenmişti.

Annesinin, çocuğun başına yasladığı yanağı bir gülümsemeyle hareket etti. Annesi, babasıyla ne zaman konuşsa onun bir şeyler hakkında yalan söylediğinin farkına varırdı. Bunun, annesinin bir becerisi olduğunu düşünüyordu, tıpkı kemik flütle çaldığı yılan müziği gibi.

“Benimle ne zaman evleneceksin, anne? Büyüdüğümde, altı yaşıma geldiğimde mi?”

Kadın çocuğun ensesini öptü ve parmağını omurgasından aşağı kaydırıldı. “Altı yaşına geldiğinde tekrar sor. Dört yaş nişanlanmak için çok erken.”

“Aslan ayında beş yaşına giriyorum. Seni seviyorum.”

Annesi hiçbir şey söylemeden çocuğu öptü. “En çok beni mi seviyorsun?”

“Seni her şeyinle seviyorum. Belki de yiyip bitirmeliyim seni.”

“Ama en çok? En çok beni mi seviyorsun?”

“Uslu olduğun zaman.”

“Hayır!” Çocuk, dizleriyle annesinin beline sarılıp kadının omuzlarını yumruklamaya başladı. “Gerçekten en çok. Herkes-ten çok. Kleopatradan da.” Annesinden, ayıplamadan ziyade sevgi gösteren bir ses çıktı usulca. “Seviyorsun! Seviyorsun! Beni kraldan daha çok seviyorsun!”

Çocuk mümkün olduğunca “Baba” demezdi ve annesinin bundan hoşnutsuzluk duymadığını bilirdi. Annesinin teninde onun sessiz kahkahasını hissetti. “Olabilir,” dedi kadın.

Zafer kazanmış gibi ve içi coşku dolu, annesinin yanında aşığı kaydı. “En çok beni sevdiğine yemin edersen sana bir şey vereceğim.”

“Of, zorba seni. Neymiş acaba?”

“Bak, Glaukos’u buldum. Yatağıma gelmiş.”

Örtüyü açıp yılanı gösterdi. Hayvan bundan hoşlandığı için tekrar çocuğun beline sarılmıştı.

Çocuğun beyaz göğsünde yattığı yerden doğrulup usulca kendisine tıslayan yılanın ıslıl ıslıl parlayan başına baktı kadın.

“Yahu,” dedi, “nereden buldun bunu? Glaukos değil bu. Türü aynı, evet. Ama bu çok daha büyük.”

İkisi birlikte, çöreklenmiş yılanı baktılar. Çocuğun zihnine gurur ve gizem dolmuştu. Kendisine öğretildiği gibi, yılanın kalkık boynunu okşayınca hayvanın başı tekrar içeri gömüldü.

Olympias’ın dudakları aralandı, gözlerinin karaları kocaman olup gri irisleri işgal ettiler; çocuk onları, birbirlerinin üstüne katlanmış yumuşacık ipekler gibi görüyordu. Kadının, çocuğun etrafına doladığı kolları gevşedi, gözlerini çocuğa kenetledi.

“Seni tanıyor,” diye fısıldadı kadın. “Bu geceki gelişi, emin ol ilk sefer değildi. Sen uyurken sık sık gelmiş olmalı. Sana nasıl

tutunduğuna baksana. Seni iyi tanıyor. Tanrıdan geliyor. Senin *daimon*'un⁴ o, İskender.”

Kandilin alevi titredi. Bir çam çırasının ucu kayıp şöminedeki korların içine düşünce havaya mavi bir alev yükseldi. Yılan bir sır verir gibi, hemen çocuğu sıktı, pulları su gibi damla damla akıyordu.

“Adını Tike koyacağım,” dedi çocuk hemen sonra. “Sütünü altın çanağımdan içecek. Benimle konuşur mu?”

“Kim bilir? Senin *daimon*'un o. Dinle bak, sana ne anlatacağım –”

Salon'dan gelen boğuk sesler, kapılar açılınca iyice duyulur oldu. Askerler birbirlerine bağıra çağıra iyi geceler diliyor, şakalar yapıyor veya sarhoşlukla laf atıyorlardı. Sesler korunaklı alanları aşip üzerlerine doğru aktı. Olympias konuşmayı kesti, çocuğu kendine çekti ve usulca, “Aldırma, buraya gelmez,” dedi. Ama çocuk annesinin seslere kulak kabarttığını ve gerildiğini hissedebiliyordu. Ağır adımlar, takılan ayaklar ve bir küfür duyuldu, ardından silahlarıyla selam duran Agis'in mızrağının arkasının zemine vurması ve tabanlarının yerde tokat gibi şaklaması işitildi.

Ayaklar sürüne sürüne, palas pandıras tırmandı merdivenleri. Kapı bir hışımla açıldı. Kral Philippos kapıyı arkasından çarpıp kapattı ve yatağa tek bir bakış bile atmadan üstündekileri çıkarmaya başladı.

Olympias örtüyü çekmişti. Gözleri dehşetten yusuvarlak kesilen çocuk, bir anlığına saklandığına memnun oldu. Sonra, sarıp sarmalandığı yumuşak yün ve kokulu ten arasında büzüşmüş hâlde, ne karşısına dikilebildiği ne de görebildiği tehlikenin korkusunu hissetmeye başladı. Örtüyü katlayıp bir gözetleme deliği yaptı kendine, tahmin yürütmektense bilmek daha iyiydi.

Kral çırılçıplak dikiliyor, tek ayağını tuvalet masasının yas-

4 Doğaüstü, yarı ilahi, tanrılarla insanlar arasında bir tür aracılık ve habercilik işlevi gören, iyi veya kötü tabiatlı olabilen varlıklar. Bazı yorumcular ise, *daimon*'un, bir tanrının eylemlerine, bu tanrının insan hayatındaki doğaüstü müdahalelerine ve fânilerin kaderini belirleme gücüne işaret ettiğini öne sürmüşlerdir. –çn

tıklı taburesine dayamış, sandaletinin kayışını çözüyordu. Kara sakallı yüzünü, yaptığı işi görebilmek için yana eğmişti. Kör gözü yataktan tarafa bakıyordu.

Çocuk bir sene veya daha uzun süredir, güvenilir birileri gelip onu kadınların ellerinden aldığında güreş meydanına girip çıkıyordu. Askerlerin savaş yaralarını görebilmesi dışında, adamların çıplak veya giyinik olmalarının onun için bir farkı yoktu. Ancak babasının nadiren gördüğü çıplaklığı onu tiksindiriyordu. Tek gözü Methone kuşatmasında kör olduktan sonra, şimdi bir de ürkütücü olmuştu. Başlarda gözünü, altından sızan kanlı gözyaşlarının sakalına doğru yol yol aktığı bir bandajla kapatıyordu. Sonra gözyaşları kurumuş, bandaj düşmüştü. Okun göze girerken deldiği göz kapağı buruş buruş ve kıpkırmızı, kirpikleri sarı irinden yapış yapıştı. Sağlam gözü ve sakalı gibi, bacaklarındaki, kollarındaki ve göğsündeki kıl yumakları da karaydı; kara kıllardan oluşan bir yol karnından aşağı iniyor, belinin ortasında ikinci bir sakal gibi duruyordu. Kolları, boynu ve bacakları beyaz, kırmızı ve mor renkli yara izleriyle kaplıydı. Geçirince havaya ekşi şarap kokusu doldu ve dişlerinin arasındaki boşluklar göründü. Gözetleme deliğine yapışan çocuk, babasının kime benzediğini aniden çözdü. Odysseus'un denizcilerini alıp çiğ çiğ yiyen tek gözlü dev Polyphemos'a benziyordu.

Annesi tek dirseğinin üstünde doğrulmuş, örtüyü çenesine kadar çekmişti. "Hayır, Philippos. Bu gece olmaz. Zamanı değil."

Kral uzun adımlarla yatağa doğru yürüdü. "Zamanı değil mi?" dedi gür bir sesle. Tok karnına merdiven çıkmaktan nefes nefeseydi hâlâ. "Yarım ay önce de böyle demiştin. Sence ben sayı saymayı bilmiyor muyum ulan, Molossialı kaltak?"

Çocuk, annesinin vücuduna doladığı elini sıkıp yumruk yaptığı hissetti. Ağzını tekrar açtığında kavga sesiyle konuşuyordu. "Sayı saymak mı dedin, seni şarap tulumu? Sen daha yazla kışı ayırt edemezsin. Yaltakçına git sen. O adam için ayın her günü aynı nasıl olsa."

Çocuk böyle şeylerin ne anlama geldiğini henüz tam olarak

bilemese de ima edilenin ne olduğunu hissetti. Babasının, havasından geçilmeyen yeni genç erkeğinden hoşlanmıyor, aralarında olduğunu sezdiği sırlardan tiksiniyordu. Annesinin bedeni kasılmış, kaskatı kesilmişti. Çocuk nefesini tuttu.

“Ulan dağ kedisi!” dedi Kral. Çocuk, babasının, avının üstüne atılan Polyphemos gibi kendilerine doğru davrandığını gördü. Vücudundaki bütün tüyler diken diken olmuştu sanki, kara tüylü kasıklarından sallanan sopa bile kendi kendine kalkmış, gizemli bir dehşet manzarası oluşturarak öne doğru atılıyordu. Örtüyü kendine doğru çekti.

Çocuk, annesinin kollarında yatıyordu, parmaklarını kadının vücudunun yanlarına geçirmişti. Babası küfürler savurup parmağıyla sağa sola işaret ederek geri çekildi. Ama bu hareketleri onlara yapmıyordu, kör gözü hâlâ öteki tarafa bakıyordu. Çocuk, getirdiği yılanı yanında hissetmenin annesini neden şaşırtmadığını anladı. Glaukos zaten oradaydı. Uyuyordu herhalde.

“Bu ne cüret?” dedi Philippos boğuk bir sesle, nefes nefeseydi. Sinirlerini harap eden bir şok geçiriyordu. “Pis mahlûkunu yatağıma sokmanı yasaklamışken bu ne cüret? Büyücü, barbar cadı...”

Sesi kesildi. Karısının iki gözündeki nefrete kapılınca tek gözü o tarafa doğru kaymış ve çocuğu görmüştü. İki yüz, karşı karşıya geldi: Adamın yüzü şaraptan ve şimdi utançla perçinlenen öfkeden mosmor kesilmişti; çocuğun yüzü ise altına kakılmış bir mücevher gibi parıldıyordu, mavi-gri gözleri hareketsizdi ve kocaman açılmıştı, teni saydamdı, anlaşılmaz bir ısırapla gerilen narin derisi ince kemiklerini sımsıkı sarmıştı.

Bir şeyler mırıldanan Philippos, çıplaklığını gizlemek için içgüdüyle sabahlığına davrandı ama artık buna gerek yoktu. Kendisine yanlış yapılmıştı, hakaret edilmişti, ifşa olmuştu, ihanete uğramıştı. Kılıcı elinin altında olsaydı kadını öldürmesi işten bile değildi.

Çocuğun bütün bunlardan rahatsız olan kanlı canlı kuşağı kıvrandı ve başını kaldırdı. Philippos onu şu ana dek görmemişti.

“O ne?” Yılanı işaret eden parmağı titriyordu. “Çocuğun üs-

tündeki ne? Seninki mi o? Şimdi de *çocuğa* mı öğretiyorsun? *Çocuğu* taşralı, yılan oynatan, uluyan bir mistagoga⁵ mı çeviriyorsun? Sana söylüyorum, buna göz yummam. Bedelini ödemek zorunda kalmadan sözlerime kulak ver, zira Zeus şahidim olsun, göreceksin ki ciddiyim. Benim oğlum bir Yunan; senin barbar, büyükbaş hırsız dağlılarından biri değil.”

“Barbar, öyle mi!” Kadının sesi çınlayarak yükseldi, ardından alçalıp Glaukos’un öfkelenişinde çıkardığı sese benzeyen ölümcül bir fısıltıya dönüştü. “Ulan köylü, benim babam Akhilleus’un soyundan, annem de Troya kraliyet ailesinden gelmedir. Senin ataların Argos’ta kiralık ırgat olarak çalışırken benimkiler iktidardaydı. Sen hiç aynaya baktın mı? İçindeki Trak görünüyor. Eğer oğlum Yunan ise bunu benden almıştır. Epirus’ta kanımız halis akar bizim.”

Philippos dişlerini sıktı. Böyle yapınca çenesi köşeli bir hâl aldı ve zaten büyük olan elmacık kemikleri genişledi. Böylesine ölümcül hakaretlere uğrarken bile çocuğun orada olduğunu unutmadı. “Seni karşılık vermeye layık görmüyorum. Şayet Yunan isen Yunan kadını gibi edepli ol. Biraz olsun alçakgönüllülük görelim.” Kral, kıyafetlerinin eksikliğini hissediyordu. Sisli iki çift gri göz yataktan kendisine bakıyordu. “Yunan eğitimi, mantığı, medeniyeti... Ben nasıl bunları görmüşsem çocuğun da görmesini istiyorum. Bunu kafana sok.”

“Of, Thebai!” Kadın bu kelimeyi törenlerde okunan bir lanet gibi âdeta tükürerek söyledi. “Yine mi Thebai mevzuu? Thebai hakkında duyacağımı duydum ben. Thebai’de seni Yunan yapmışlar, Thebai’de medeniyet nedir öğrenmişsin! Thebai’de! Sen bir Atinalının Thebai’den bahsettiğini duydun mu hiç? Yunanistan’da ‘hödük derler onlara. Kendini bu kadar rezil etme.”

“Atina, boş konuşanlar diyarı. Oradaki muhteşem günler geride kaldı artık. Başlarını öne eğip Thebai’nin adını ağızlarına almamaları gerek.”

5 Mistik inançlarda irfan sahibi olup bildiklerini diğerlerine öğreten, onları da bu inanç sistemlerinin parçası kılan kimse. -çn